

JAARVERSLAG 2016

DIENST INSPECTIE

POD MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE
BETER SAMEN LEVEN
SPP INTÉGRATION SOCIALE
MIEUX VIVRE ENSEMBLE

I. ALGEMENE ORGANISATIE VAN DE DIENST IN 2016

Missie van de dienst Inspectie

De missie van de dienst inspectie is het waarborgen van de fundamentele sociale rechten en omvat concreet drie gedeelten:

- **Controle:** door toe te zien op de toepassing van de federale wetgeving op het vlak van maatschappelijke integratie via juridische, administratieve en financiële controles
- **Advies:** door de OCMW's in te lichten over het wettelijk kader en over de concrete toepassing van de wetgeving en van de reglementering die van kracht is naar aanleiding van de inspecties
- **Kennis:** door gebruik te maken van de schakel tussen de administratie en de actoren op het terrein draagt de dienst inspectie bij tot de strategische voorbereiding van de wetgeving inzake maatschappelijke integratie (functie van kenniscentrum).

De dienst Inspectie organiseert zijn werk als volgt:

- Elke medewerker krijgt een goed afgebakende geografische inspectiesector toegewezen (in 2016 waren de 589 OCMW's verdeeld in 17 sectoren)
- Alle controles in verband met een OCMW worden uitgevoerd door een en dezelfde medewerker, wat zorgt voor een beter zicht op de algemene werking van de verschillende diensten van het OCMW
- De inspecteur is het unieke referentiepunt van de OCMW's van zijn sector.

Bij het begin van het jaar stelt elk lid van de dienst een planning op van de controles die hij zal uitvoeren tijdens het jaar; deze planning wordt goedgekeurd door de diensthoofden en moet worden opgesteld in functie van de inspectiekalender die werd vastgelegd in de proceduregids.

Nieuwigheden

In 2016 werden binnen de inspectiedienst 2 nieuwe projecten opgestart: procedure voor het behandelen van knipperlichten ter plaatse in het OCMW en het project "Memopoint":

Procedure voor het behandelen van knipperlichten ter plaatse in het OCMW

Op basis van de 6-maandelijke feedbacklijst met de openstaande knipperlichten kan er nagegaan worden of bepaalde OCMW's veel knipperlichten hebben in het algemeen en/of voor een bepaalde stroom (kinderbijslag, werkloosheid, kadaster, pensioenen, ...) meerdere knipperlichten hebben. Indien dit zo is, kan de inspectiedienst ter plaatse gaan om in overleg met het OCMW deze knipperlichten te bespreken en op te lossen. Deze vorm van begeleiding moet er ook voor zorgen dat het OCMW een beter zicht krijgt op het genereren van knipperlichten zodat het aantal knipperlichten op termijn kan verminderd worden.

Project “Memopoint”

Het doel van dit project is een reorganisatie van het beheer van de documenten van de organisatie (inclusief de inspectiedienst). Hierbij stappen wij voor het klasseren van de documenten af van de klassieke boomstructuur van folders op de lokale- en netwerkschijven en stappen over op het bewaren van documenten op basis van metadata. Het is ook mogelijk dat verschillende personen aan eenzelfde Office-document werken. Voorts zal het in de toekomst ook mogelijk zijn workflows van deze documenten te organiseren zodat deze documenten automatisch naar de verschillende diensthoofden/diensten verstuurd worden.

Analyse van de effectieve uitvoering van de planningen

Van alle geplande inspecties in 2016 werden er 92% uitgevoerd, de verklaring voor de 8% niet uitgevoerde controles van de planning 2016 is o.a.:

- de afwezigheden van inspecteurs omwille van ziekte
- het volgen van opleidingen
- de verwerking 6-maandelijks feedbacklijsten op de knipperlichten
- sommige geplande OCMW's werden overgedragen naar de planning van 2017
- ...

De opvolging van de inspecties (verslagen - eventuele verbeteringen) wordt regelmatig gecontroleerd door de diensthoofden op basis van een specifieke boordtabel die de inspecteurs moeten invullen aan het einde van elke inspectie.

Analyse van de opvolgingstabel

95 % van alle inspecties die in 2016 werden afgesloten, werden opgevolgd. Wanneer bepaalde toelagen/subsidies ten onrechte werden gestort aan het OCMW wordt gevraagd om ze terug te vorderen. De inspecteur stelt hiervoor een specifiek document op. Dit document draagt een serienummer, dat genoteerd wordt in de boordtabel. Voor bepaalde controles worden andere elementen in aanmerking genomen (bijvoorbeeld rechtzettingen op het niveau van de controle van de dossiers RMI). Deze elementen moeten eveneens worden opgevolgd.

Bij het schrijven van dit jaarverslag werd 5 % van de uitgevoerde inspecties nog niet opgevolgd:

- Het betreft enkele financiële regularisaties die voornamelijk betrekking hebben op inspecties van december 2016 die nog niet ingevoerd zijn in ons informaticasysteem en die dan ook nog geen volgnummer hebben.
- Het kan ook zijn dat enkele medewerkers per vergissing de boortabellen niet en/of niet volledig en/of verkeerdelijk en/of te laat ingevuld worden.

- Er kan ook een achterstand zijn bij de dienst die belast is met de verwerking van deze gegevens.
- Het is mogelijk dat de betrokken gegevens (nog) niet verzonden werden aan de betrokken dienst.
- In uitzonderlijke gevallen kan het zijn dat het geïntegreerd inspectierapport nog niet verzonden werd naar het diensthoofd ter controle en goedkeuring.

2. ANALYSE VAN DE RESULTATEN PER SOORT INSPECTIE

2.1. MEDISCHE KOSTEN, FARMACEUTISCHE KOSTEN EN ZIEKENHUISKOSTEN

Deze controle heeft betrekking op de subsidies die door de POD MI aan de OCMW's worden toegekend in het kader van de wet van 2/04/1965 en van het ministerieel besluit van 30/01/1995 voor de medische en farmaceutische kosten en buiten een verzorgingsinstelling, enerzijds, en de ziekenhuiskosten, anderzijds.

Gecontroleerde OCMW's

In 2016 was gepland dat 286 OCMW's moesten worden geïnspecteerd.

- Er werden 257 inspecties afgesloten.
- 29 inspecties werden overgedragen naar 2017 (te wijten vooral aan lange ziekte van een inspecteur).

Dit betekent dat 90 % van de planning 2016 werd uitgevoerd, en dat 56 % van de OCMW's in België in 2016 werd gecontroleerd betreffende de materie van de medische kosten.

Gecontroleerde subsidies

De totale subsidie voor medische kosten voor het jaar 2016 bedroeg 67.407.108,08 €

Terugvordering

Tijdens deze inspecties werd een totaalbedrag van 1.624.084,50 € teveel geïnde subsidies door het OCMW's teruggevorderd voor de gecontroleerde jaren.

Dit cijfer is gelijk aan een gemiddelde terugvordering van 6.319,40 € / OCMW wetende dat 46 OCMW's (18 %) geen enkele fout hadden gemaakt en dat bij 26 (10 %) een terugvordering plaatsvond van meer dan 10.000 €.

Dit bedrag maakt 2,41 % uit van de gecontroleerde subsidies (refertejaar 2014, wetende dat het grootste aantal controles betrekking hadden op dit jaar).

Gecontroleerde boekjaren

Het laatste gecontroleerde boekjaar voor de 257 gecontroleerde OCMW's is ofwel 2011, ofwel 2012, ofwel 2013, ofwel 2014

De afgesloten jaren worden als volgt verdeeld:

1 controle tot en met 2011

13 controles tot en met 2012

64 controles tot en met 2013

179 controles tot en met 2014

Vaststellingen in verband met de uitgevoerde controles

Extrapolaties: vanaf een bepaald bedrag, dat wordt vastgelegd volgens de grootte van het OCMW, worden alle facturen gecontroleerd. Onder dit bedrag wordt enkel een steekproef gecontroleerd. Wanneer de steekproef een bepaald aantal fouten aantoont, voert de inspecteur een extrapolatie uit. De extrapolatie wordt uitgevoerd per soort kosten dat wordt gecontroleerd. De controlepercentages die tot een extrapolatie hebben geleid, zijn de volgende:

	verslag 2015	verslag 2016
Medische kosten	15 %	10 %
Farmaceutische kosten	21 %	16 %
Ambulante kosten	14 %	6 %
Hospitalisatiekosten	5 %	2 %

Het is logisch dat het percentage extrapolaties laag is voor de hospitalisatiekosten, aangezien, zij, gelet op het belang van de hospitalisatiefacturen, praktisch allemaal worden gecontroleerd. Aangezien enkel de grote OCMW's ziekenhuizen op hun grondgebied hebben, leggen zij ook talrijke "kleine" hospitalisatiekosten voor, waarvan een steekproef wordt gecontroleerd en waarvan een extrapolatie kan worden uitgevoerd.

Er is sprake van een significante daling van het aantal OCMW's waarbij er extrapolatie plaatsvond.

Opmerkingen: hieronder vindt u een beschrijving van de meest gemaakte opmerkingen in de verslagen van de inspectiedienst. In onderstaande tabel staat het percentage vermeld hoe vaak deze opmerking in 2015 en 2016 werd gegeven aan de OCMW's:

	JV 2015	JV 2016
Terugbetalingsregels ziekteverzekering en wet 2/04/1965 worden niet gevolgd	49%	35%
Het sociaal onderzoek vindt zijn weerslag niet in duidelijke en concrete sociale verslagen	37%	27%
Administratieve fouten	17%	17%
Fouten tegen de verzekeraarbaarheid	23%	15%
Niet vergoedbaar remgeld wordt teruggevorderd van de POD MI	25%	12%
Er is voor de onderzochte dossiers geen ondertekende aanvraag tot steun aanwezig	13%	11%
Waar nodig werd de borgstelling/garantstelling niet onderzocht	17%	11%
Afwezigheid van (detail)facturen	12%	13%
Attesten dringende medische hulp ontbreekt regelmatig	6%	9%
Facturen werden dubbel betoelaagd	9%	4%
Betaalbewijzen waren regelmatig afwezig	3%	6%
Opvolging tewerkstellingssituatie	16%	11%
Aanbeveling huisbezoeken	30%	13%
Beslissing/kennisgeving afwezig of niet leesbaar (notulen)	-	7%

De belangrijkste opmerkingen verdienen een uitleg:

1. *Niet-naleving van de terugbetalingsregels van de ziekteverzekering en van de wet van 02/04/1965*

Deze opmerking wordt vaak gemaakt, omdat talrijke OCMW's nog steeds fouten maken op het niveau van de terugbetalingsregels van de ziekteverzekering. Over het algemeen kunnen we stellen dat de grote OCMW's strikter zijn in de terugbetaling van de medische kosten (opzoeken van nomenclatuurnummers, terugbetaalbaarheid van de geneesmiddelen, enz.). De kleinere OCMW's hebben geen gespecialiseerd personeel met kennis over wat mag worden terugbetaald door de POD MI. Vooral bij deze OCMW's worden extrapolaties uitgevoerd voor meerdere soorten medische kosten.

2. *Gebrek aan duidelijke en concrete sociale verslagen die het sociaal onderzoek weergeven*

In 2013 heeft de dienst Inspectie een meer systematische controlemethode ingevoerd van de sociale dossiers. Het aantal gecontroleerde dossiers wordt berekend in functie van de grootte van het OCMW of van de vroeger aangehaalde problemen (bijv. 6 dossiers voor een klein OCMW, 12 voor een middelgroot en 18 voor een groot OCMW). Sinds 2014 worden de sociale dossiers systematisch gecontroleerd in alle OCMW's die geïnspecteerd werden. Bijgevolg is het logisch dat de opmerking vaak terugkomt. Voor verschillende OCMW's was het eigenlijk de eerste keer dat de inspecteur de nadruk legde op de weinige duidelijke en concrete sociale verslagen. We kunnen stellen dat het niveau van de sociale verslagen duidelijk lager is dan dat van de RMI-verslagen. Teveel OCMW's stellen immers weinig uitgewerkte sociale verslagen op over de sociale toestand en leven van de betrokkene.

De concrete gegevens in verband met de financiële middelen van de steunaanvrager of van zijn partner zijn niet steeds aanwezig. De informatie vermeldt soms dat de begunstigde geholpen wordt door vrienden, door de gemeenschap, dat hij geringe inkomsten ontvangt uit zwartwerk, enz.

Terwijl de behoeftigheid en de sociale situatie normaal in detail worden vermeld in de RMI-verslagen, is dit veel minder het geval voor deze dossiers - maar we merken een evolutie op in de goede richting.

3. *Administratieve fouten*

Het betreft hier veelal het aangeven van ziekenhuiskosten onder de rubriek van de ambulante ziekenhuiskosten. Dit onderscheid is van belang betreffende de terugbetaling van de kosten: bij ambulante ziekenhuiskosten (er vindt geen overnachting plaats in het ziekenhuis) wordt het remgeld niet terugbetaald als de begunstigde een inkomen heeft van minstens het equivalent leefloon. Bij ziekenhuiskosten (overnachting) is er wel steeds terugbetaling van het remgeld.

Een andere administratieve fout die voorkomt (maar veel minder dan wat hierboven aangehaald werd) is het indienen van ziekenhuiskosten op het formulier DI (dokterskosten & apothekerskosten).

Een derde administratieve fout die vaker voorkomt is het aangeven van kosten op de verkeerde maand. De maand dat de zorgen verstrekt worden bepaalt de datum waarop de kosten moeten ingediend worden. Er zijn nog een aantal OCMW's die de kosten soms inbrengen op de maand dat de facturen bij hen toekomen.

4. Fouten tegen de verzekeraarbaarheid

In het geval van aansluitingen met terugwerkende kracht bij een ziekenfonds maken sommige OCMW's te weinig de reflex om de reeds gevraagde kosten aan de POD MI in mindering te brengen. Gezien het residuaire karakter van de OCMW-hulp moet eerst het ziekenfonds aangesproken worden. Het komt soms nog voor dat er kosten worden teruggevraagd aan de POD MI voor personen die aangesloten kunnen worden bij het ziekenfonds. Dit dienen de OCMW's steeds te controleren doormiddel van de raadpleging van de KSZ stromen; zij dienen namelijk periodiek nagaan of iemand kan aangesloten worden bij het ziekenfonds. In dit opzicht is het niet uitzonderlijk dat een OCMW niet de stap zet naar aansluiting bij een tewerkstelling van een begunstigde.

Tenslotte is de kans groot dat bij een gecontroleerd dossier waarbij de verzekeraarbaarheid in hun land van oorsprong dient te worden nagegaan via de HZIV, het OCMW niet het nodige deed.

5. Niet vergoedbaar remgeld wordt teruggevorderd van de POD MI

Wanneer de begunstigde en/of diens partner een inkomen heeft van minstens het equivalent leefloon van zijn categorie wordt het remgeld niet terugbetaald door de POD MI. Vele OCMW's houden hier rekening mee, maar gezien het complexe karakter van dit gegeven worden er hier ook regelmatig fouten gemaakt. Sommige OCMW's kozen er resoluut voor het remgeld nooit terug te vragen van de POD MI. Andere kozen er dan weer voor het remgeld wél steeds terug te vorderen van de POD MI, of toch zeker voor bepaalde soorten kosten (vaak de apothekerskosten) en de dienst inspectie vordert zelf terug wat niet gesubsidieerd mocht worden.

6. Er is voor de onderzochte dossiers geen ondertekende aanvraag tot steun aanwezig

De inspectiedienst stapte in 2014 af van de controle van de steunaanvragen in het geval van LOI-bewoners. Gezien de meeste LOI-bewoners enkel materiële steun hebben en toegewezen worden door Fedasil kan de aanvraag voor terugbetaling van medische kosten als vanzelfsprekend beschouwd worden.

Het foutenpercentage van 11 % heeft hoofdzakelijk betrekking op personen die illegaal in het land verblijven, maar waarbij er geen formele aanvraag tot hulp werd ingediend: enkel het attest dringende medische hulp afgeleverd door de geneesheer werd als aanvraag gebruikt. De inspecteur heeft tijdens de controle er steeds de aandacht van de OCMW's op gevestigd dat er een steunaanvraag in het dossier aanwezig dient te zijn. Het gaat hier vanzelfsprekend niet om (uitzonderlijke) gevallen van personen die onbekwaam zijn (coma bijvoorbeeld) om een steunaanvraag in te dienen.

7. Waar nodig werd de borgstelling/garantstelling niet onderzocht

Als iemand afkomstig is van een visumplichtig land, geen asielzoeker is en nog geen 2 jaar in België verblijft, vallen de kosten ten laste van de eventuele borgsteller. Het is een belangrijk deel van het sociaal onderzoek dit, in voorkomend geval, na te vragen bij DVZ. Bij veel van de gecontroleerde dossiers waar in theorie de borgstelling moest worden bevestigd gebeurde dit niet. De inspectie heeft sinds 2015 nochtans gemerkt dat vele OCMW's aandachtiger zijn, maar dat is uiteraard nog niet zichtbaar in de controles uitgevoerd in 2016, gezien deze vooral gingen over de jaren 2013-2014.

8. Aanbeveling huisbezoeken

De resultaten van huisbezoeken worden niet standaard vermeld in sociale verslagen, al zijn die vaak wel voorzien in de OCMW-procedure. Huisbezoeken zijn in het kader van de tenlasteneming van medische kosten niet verplicht, maar de grote meerderheid van de OCMW's voorzien hier wel in. In het algemeen kan gesteld worden dat bij die OCMW's waar (regelmatige) huisbezoeken tot de standaardprocedure behoren, het niveau van de sociale dossiers hoger in te schatten valt dan bij die OCMW's die geen of zeer weinig huisbezoeken doen. Dit komt omdat op basis van huisbezoeken er informatie verzameld kan worden die verklaringen van de begunstigde staven én de behoeftigheidssituatie makkelijker aantoonbaar is, zeker in het geval van illegale steunvragers. OCMW's die wat betreft hun sociale dossiers onvoldoende scores zijn tevens OCMW's die huisbezoeken nog niet ingebouwd hebben in hun standaardprocedure.

9. Opvolging van de tewerkstellingssituatie

Vanaf het moment dat de begunstigde een arbeidsvergunning krijgt, moet het OCMW zijn professioneel traject opvolgen. Het is immers zo dat vanaf iemand tewerkgesteld is, de aansluitbaarheid bij het ziekenfonds onderzocht moet worden. Weinige OCMW's nemen deze informatie op in hun sociale verslagen.

10. Beslissing/kennisgeving afwezig of niet leesbaar (notulen):

Als het OCMW kosten indient bij de POD MI of een medische kaart aanmaakt, dan is er hiervoor een Raadsbeslissing nodig. Er wordt nagegaan of deze beslissing genomen werd, hiervan kennis gegeven werd aan de aanvrager en of de periodes waarvoor kosten worden ingediend gedekt zijn door een beslissing. Ten slotte wordt er nagegaan of de kennisgeving van de beslissing leesbaar is voor de aanvrager (bijvoorbeeld nakijken dat niet de notulen van de Raad verstuurd worden).

2.2 BOEKHOUDKUNDIG GEDEELTE VAN DE WET VAN 02/04/1965 BETREFFENDE DE TENLASTENEMING VAN DE STEUN VERLEEND DOOR DE OCMW's

Deze controle heeft betrekking op de toelagen die door de POD MI aan de OCMW's worden toegekend in het kader van de wet van 2/04/1965 en van het ministerieel besluit van 30/01/1995 tot regeling van de terugbetaling door de Staat van de kosten van de dienstverlening door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn toegekend aan een behoeftige die de Belgische nationaliteit niet bezit en die niet in het bevolkingsregister is ingeschreven.

Gecontroleerde OCMW's

In 2016 werden 282 controles van OCMW's gepland.

- 268 controles werden uitgevoerd.
- 14 geplande controles werden overgedragen naar de planning van 2017 (niet gecontroleerd in 2016).

Dit betekent dat 95,03 % van de planning 2015 werd uitgevoerd en 45,50 % van de OCMW's in België werd gecontroleerd.

Subsidies voor het jaar 2016:

De staatstoelagen voor het jaar 2016 bedraagt 150.308.316,04 €. (Equivalent leefloon, kinderbijslag, geboortepremie en huisvestingskosten).

Terugvordering

Via de in 2016 uitgevoerde controles konden subsidies voor een bedrag van 2.047.467,93 € worden teruggevorderd.

Deze terugvordering heeft betrekking op de volgende vaststellingen:

- Verschil met OCMW-uitgaven: geen uitgaven in de OCMW-boekhouding, maar aangifte en betoelaging bij de POD MI.

- OCMW-ontvangsten: ontvangsten werden niet doorgegeven aan de POD MI.

Dit bedrag maakt 1,36 % uit van de totale subsidies voor het jaar 2016.

Voor 135 gecontroleerde OCMW's werd er niets teruggevorderd. Tenslotte hebben 10 OCMW's geen enkele subsidie ontvangen voor de geplande jaren.

Gecontroleerde boekjaren

Het aantal gecontroleerde boekjaren hangt af van de grootte van het OCMW.

Het laatst gecontroleerde boekjaar per OCMW is ofwel 2012, ofwel 2013 of 2014. De afgesloten jaren worden als volgt verdeeld:

2 controles tot 2012

25 controles tot 2013

241 controles tot 2014

Vaststellingen naar aanleiding van de uitgevoerde controles

Deze controle geeft geen aanleiding meer tot specifieke moeilijkheden.

In de meeste OCMW's neemt zij de vorm aan van een controle van alle uitgaven en ontvangsten.

Bij OCMW's die nog een groot aantal dossiers behandelen, gebeurt de controle op basis van een steekproef waarbij het resultaat volgens de regels in de inspectiehandleiding geëxtrapoleerd wordt.

Door het gebruik van geactualiseerde lijsten die de dienst ICT ter beschikking stelt van de inspecteurs verlopen de controles nu vlotter en is de kans op rekenfouten kleiner.

De dossiers op het gebied van tewerkstelling in het kader van artikel 60§7 worden sinds 2015 niet meer gecontroleerd door de inspectiedienst van de POD MI (geregionaliseerde materie).

2.3 BOEKHOUDKUNDIG GEDEELTE VAN DE WET VAN 26/05/2002 BETREFFENDE HET RECHT OP MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE

Deze controle heeft betrekking op de toelagen die door de POD MI aan de OCMW's worden toegekend in het kader van de wet van 26/05/2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie.

Gecontroleerde OCMW's

In 2016 moesten 311 OCMW's geïnspecteerd worden.

- 291 inspecties zijn afgesloten
- 20 inspecties werden niet uitgevoerd

Aan het einde van het boekjaar werd 93,57 % van de planning 2016 uitgevoerd, wat wil zeggen dat 49 % van de Belgische OCMW's werd gecontroleerd. Dit blijft relatief stabiel in vergelijking met 2015.

Gecontroleerde subsidie

Een totale subsidie van **825.152.772,10 €** werd in 2016 toegekend aan alle OCMW's. Het gecontroleerde bedrag is **701 746 452,63 €**, ofwel 85 % van de totale subsidie, ofwel +/- 3 % minder dan in 2015.

100 OCMW's hebben een subsidie ontvangen van meer dan 1 000 000 €.
73 van deze 100 OCMW's werden gecontroleerd voor een totale subsidie van 645 721 903,59 €.

Terugvordering

Tijdens deze inspecties werd een totaalbedrag van **6 057 187,80 €** teveel geïnde subsidies door de OCMW's voor de gecontroleerde jaren teruggevorderd.

Dit bedrag maakt 0,94 % uit van de gecontroleerde subsidie, ofwel een licht dalende tendens in vergelijking met 2015 die, onder andere, wordt verklaard door het feit dat de controle van een groot OCMW, dat in de andere jaren tot grote terugvorderingen heeft geleid, tot geen enkele heeft geleid in 2016.

Gecontroleerde boekjaren

Het laatst gecontroleerde jaar per OCMW is 2012, 2013, 2014 zelfs 2015, volgens de OCMW's

De verdeling van de afgesloten jaren is de volgende:

- 2 controles tot 2012
- 44 controles tot 2013
- 244 controles tot 2014
- 1 controle tot 2015

Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Voor het Brussels Gewest dat een totale subsidie vertegenwoordigt van **242 804 710,90 €** in 2016, werden 16 OCMW's gecontroleerd.

De terugvordering in verband met enkel de OCMW's van het Brussels Gewest bedraagt **2 741 216,56 €**, ofwel 45,25 % van de totale terugvordering in 2016.

In 2016 stellen wij vast dat de gecontroleerde OCMW's van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bijna de helft van het totaal aan terugvorderingen genereren.

Opmerkingen en aanbevelingen die het vaakst voorkomen naar aanleiding van de controles

- controle van de ontvangsten op begunstigden

Wanneer de OCMW's hun ontvangsten op begunstigden niet doorgeven, vragen de inspecteurs om dit te doen om zo te vermijden dat de terugvorderingen inspectie overgedragen worden naar een begrotingsjaar dat verschilt van dat waarop deze terugvorderingen betrekking hebben

- Verkeerd gebruik van de formulieren C en D (formulieren nodig voor de overdracht van informatie naar de POD MI en voor de aanvragen/terugbetalingen van subsidies)

Wanneer het OCMW ervoor gekozen heeft om haar ontvangsten door te geven via een formulier C in plaats van D wordt niet enkel het inspectiewerk complexer, maar neemt het OCMW het risico dat het deze ontvangst twee maal wordt terugbetaald. Dit komt steeds vaker voor maar wordt niet noodzakelijk aangehaald door de inspectie: in het geval dat er bij van de analyse van de cijfers een klein verschil wordt vastgesteld (minder dan 1% van de totale uitgaven) wordt er geen verdere analyse uitgevoerd.

Bovendien betalen bepaalde OCMW's, bij deze werkwijze, de POD MI de ontvangsten terug die door het OCMW nog niet werden geïnd.

Tot slot ontzeggen de OCMW's zich de dossierkosten, aangezien zij geregulariseerd werden bij de invoering van een formulier C.

Deze opmerkingen werden tevens in 2015 gemaakt.

2.4 JURIDISCH GEDEELTE EN JURIDISCHE PROCEDURE VAN DE WET VAN 26/05/2002 BETREFFENDE HET RECHT OP MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE

Deze controle heeft betrekking op de juiste toepassing door de OCMW's van de bepalingen, zoals voorzien in de wet van 26/05/2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie. Deze controle gebeurt door de analyse van een willekeurige selectie van dossiers.

De inspectie van deze RMI-dossiers heeft betrekking op verschillende aspecten:

- De naleving, door de OCMW's, van de procedure inzake het recht op maatschappelijke integratie
- Het onderzoek, in deze dossiers, van de toekenningsvoorwaarden betreffende het recht op maatschappelijke integratie
- de correcte betaling, voor deze geselecteerde dossiers, van het juiste bedrag van het leefloon dat verschuldigd is aan de gerechtigden
- Het juiste percentage en bedrag van de federale subsidies voor deze geselecteerde dossiers

Gecontroleerde OCMW's

In 2016 was gepland dat **262** OCMW's moesten worden geïnspecteerd.

- **248 inspecties zijn afgesloten**
- **14 inspecties werden niet uitgevoerd**

Uiteindelijk werd **94,65 %** van de planning 2016 uitgevoerd, wat betekent dat **42,10 %** van de Belgische OCMW's werd gecontroleerd voor een totaal van 4205 dossiers.

Terugvordering

Tijdens deze inspecties werd een totaalbedrag van **288.584,57€** teveel geïnde subsidie door de OCMW's voor de gecontroleerde jaren teruggevorderd.

Analyse

Op 4.205 gecontroleerde dossiers werden 3.632 fouten/opmerkingen vastgesteld/geformuleerd, wetende dat in eenzelfde dossier meerdere fouten konden worden vastgesteld.

Onderstaande tabel geeft de fouten/opmerkingen weer die werden vastgesteld tijdens de inspecties. Er werd een vergelijkend overzicht opgesteld van de laatste 6 jaren.

Soort fouten of opmerkingen (*)	Percentage 2012	Percentage 2013	Percentage 2014	Percentage 2015	Percentage 2016
Procedure en bijhouden van dossiers	44%	62%	70%	68,9%	69,9%
GPMI	19%	14%	13%	17,5%	16,9%
Daklozen	4%	2%	1,3%	2,3%	2,5%
Vreemdelingen niet ingeschreven in BR	1%	0,42%	2,3%	0,3%	Geïntegreerd in de procedure
Onbestaand recht	3%				
Fouten van categorieën	1%				
Rekenfouten	2%				
Intrekking	4%				
Probleem inzake invoering (fout in subsidie)	8%		2,1%		5,4%
Alimentatievorderingen	1%	0,55%	0,7%	0,3%	0,1%
Art. 35		0,40%	1,0%	0,5%	1,2%
Andere	2%	14,72%	10%	1,1%	3,8%

(*): Er kunnen meerdere fouten/opmerkingen worden vastgesteld in een en hetzelfde dossier

	Aantal fouten	%
PROCEDURE EN BIJHOUDEN VAN DE DOSSIERS	2543	69,9%
GPMI	615	16,9%
DAKLOZEN	92	2,5%
Alimentatievorderingen	4	0,1%
Art. 35	43	1,2%
Subsidies	196	5,4%
Divers	139	3,8%
TOTAAL	3632	

Zoals hierboven aangeduid, heeft **69,9 %** van de vastgestelde fouten of geformuleerde opmerkingen betrekking op de procedure betreffende het recht op maatschappelijke integratie en op het bijhouden van de sociale dossiers.

Dit cijfer stijgt voortdurend sinds 5 jaar.

Grondige analyse van de procedure:	Aantal fouten	%
Ontvangstbevestiging	102	2,81%
Aanvraagformulier	231	6,35%
Huisbezoek	342	9,41%
Sociaal onderzoek	507	13,94%
Bewijsstukken	71	1,95%
Kennisgevingen	483	13,28%
Toekenning	150	4,13%
Intrekking	72	1,98%
Weigering	119	3,27%
Controle KSZ	466	12,82%

De opmerkingen en aanbevelingen kwamen hoofdzakelijk uit het sociaal onderzoek (13,94 %), uit de kennisgevingen (13,28 %), de controle van de KSZ-stromen (12,82 %) en uit de huisbezoeken (9,41 %).

- De opmerkingen over het sociaal onderzoek hebben betrekking op de inhoud ervan: onvolledig, slecht opgesteld, beknopt, ...
- Wat de kennisgevingen betreft, hebben de opmerkingen betrekking op de inhoud ervan (bijv. onjuiste formulering, berekeningswijze van de ontbrekende bestaansmiddelen, ...) en/of het ontbreken ervan in het dossier.
- Wat de controle van de KSZ-stromen betreft, hebben de opmerkingen betrekking op het ontbreken van de raadplegingen van de stromen bij het sociaal onderzoek. Talrijke OCMW's geven nog de voorkeur aan het opvragen van bewijsstukken bij de cliënten, terwijl de informatie vaak kan geraadpleegd worden via de KSZ-stromen. Wanneer de cliënten deze bewijsstukken niet indienen, wordt dit vaak gebruikt als een motief om het leefloon te weigeren (wat niet meer aanvaardbaar is, aangezien, nogmaals, deze raadpleging door de OCMW's tijdens het sociaal onderzoek verplicht is sinds 2014).
- Wat de huisbezoeken betreft, hebben de opmerkingen tegelijk betrekking op het ontbreken hiervan, maar ook op het ontbreken van verslag van het resultaat ervan. Een groot aantal maatschappelijk

werkers duiden in het verslag van sociaal onderzoek niet aan of het bezoek werd uitgevoerd en, indien dit niet het geval is, leggen zij er de reden niet van uit.

Andere belangrijke opmerkingen of fouten zijn:

- De geïndividualiseerde projecten voor maatschappelijke integratie (16,9%): de geformuleerde opmerkingen aan het einde van de inspecties hebben hoofdzakelijk betrekking op het ontbreken van het GPMI in het dossier, de subsidieaanvragen in verband met deze aangevraagde GPMI, terwijl niet aan de voorwaarden wordt voldaan en evenmin aan de evaluaties (onbestaand en/of zeer beknopt).

Grondige analyse van de GPMI	Aantal fouten	%
Niet aanwezig	109	3,0%
Onaangepaste inhoud	88	2,4%
Subsidieaanvraag buiten de datum van de ondertekening van het contract	137	3,8%
Contract – niet ondertekend – Niet gedateerd door alle partijen	55	1,5%
Ondertekend buiten termijn van 3 maanden voor jongeren van minder dan 25 jaar	7	0,2%
Ontbrekende evaluaties	183	5,03%
Bestaansmiddelen Jobstudenten verkeerd in aanmerking genomen	15	0,4%
Ontbrekende bewijsstukken	9	0,2%

- Subsidieaanvragen (5,4 %): het probleem heeft tegelijk te maken met de subsidie die door het OCMW wordt teruggevorderd bij de POD MI, maar die niet verschuldigd is en/of een subsidie die verschuldigd is aan het OCMW, maar die niet wordt teruggevorderd bij de POD MI

Grondige analyse van de subsidieproblemen	Aantal fouten	%
Teruggevorderde, maar niet verschuldigde subsidie	114	3,14%
Tekort van het OCMW (subsidie niet teruggevorderd bij de POD MI)	82	2,26%

- Diversen (3,8 %)

Grondige analyse van de diversen	Aantal fouten	%
----------------------------------	---------------	---

Installatiepremie die betrekking heeft op de Organieke Wet en niet op het RMI	7	0,21%
Niet genomen beslissing	20	0,59%
Niet betekende beslissing	6	0,18%
Fout in de beslissing (meer bepaald: geen herlezing door de verantwoordelijke van de sociale dienst)	9	0,27%
Geen voorstel in het sociaal verslag	4	0,12%
Toekenning van een "forfait" leefloon	3	0,09%
Geen kennisgeving van de weigering aan de POD MI	3	0,09%
Voordelen in natura (fictieve huur)	3	0,09%
Datum van het GPMI niet conform met de inhoud	6	0,18%
Vakantiegeld (rekenfout)	3	0,09%
Kinderbijslag (procedure)	3	0,09%
Andere	72	1,98%

Zoals voor het jaar 2015 zijn de meeste opmerkingen het gevolg van een gebrek aan administratieve opvolging in de dossiers en van een gebrek aan kennis van de wetgeving.

- *Om deze moeilijkheden te verhelpen, hebben de inspecteurs de OCMW's voorgesteld om:*
- kennis te nemen van de gidsen, omzendbrieven die beschikbaar zijn op de website van de POD MI;
  - een sociaal coördinator aan te duiden (verantwoordelijke/diensthoud) om de uniformiteit te waarborgen van de samenstelling en van het beheer van de dossiers en van de sociale verslagen in verband met de steunaanvragen.
  - deel te nemen aan de provinciale ontmoetingsdagen georganiseerd door de POD MI twee maal/jaar, om kennis te kunnen nemen van de verschillende thema's die worden voorgesteld (bijv: GPMI, sociaal onderzoek, onthaal in de OCMW's, ...)
  - voordeel te halen uit de debriefing georganiseerd door de inspecteur aan het einde van elke inspectie om alle vragen te stellen waar de maatschappelijk werkers nog moeilijkheden mee hebben.

2.5 HET SOCIAAL STOOKOLIEFONDS

De controle van het Sociaal Stookoliefonds werd uitgevoerd in het kader van de programmawet van 27/12/2004 en van verschillende bepalingen van de wet van 20/07/2005. De middelen van dit fonds worden door de sector ter beschikking gesteld van de OCMW's.

De dienst Inspectie voert een dubbele controle uit, namelijk:

1. de controle van het recht en van de procedure betreffende een steekproef van dossiers. Deze controle wordt uitgevoerd in overeenstemming met de richtlijnen waarin voorzien is in de inspectiegids;
2. De boekhoudkundige controle: die bestaat uit een vergelijkende analyse tussen alle ontvangsten en uitgaven vermeld in de boekhouding van het OCMW en deze die werden aangegeven bij de POD MI. (op basis van het grootboek van de uitgaven en van het begrotingsartikel bepaald door de gewesten).

Gecontroleerde OCMW's

In 2016 werden 141 controles van OCMW's gepland.

- 129 controles werden uitgevoerd.
- 12 geplande controles werden overgedragen op de planning van 2017 (niet gecontroleerd in 2016).

Dit betekent dat 91,49 % van de planning 2016 werd uitgevoerd en 21,90 % van de Belgische OCMW's werd gecontroleerd.

Gecontroleerde boekjaren

De in 2016 uitgevoerde controles hebben betrekking op de periode 2014.

De frequentie van de controles is 1 maal om de 3 jaar.

Totaal van de subsidies 2014

In 2014 bedroeg het totaal van de aan de OCMW's toegekende subsidies 19.184.906,52 €

Terugvordering

3.239,32 € werd teruggevorderd.

Dit bedrag vertegenwoordigt 0,00017 % van het totaal van de subsidies voor het jaar 2014.

Algemene opmerkingen

Na verschillende jaren van controle werd vastgesteld dat het merendeel van de OCMW's de procedure voor de toekenning van deze premie goed respecteren.

De terugvorderingen zijn onder meer te wijten aan:

- een financieel verschil tussen de cijfers uit de boekhouding van het OCMW en de betaalstaten van de POD MI
- geen bewijsstukken i.v.m. statuut verhoogde tegemoetkoming of inkomsten (betrokkene voldoet niet aan de doelgroep)
- petroleum type B geleverd i.p.v. verwarmingspetroleum type C
- aanvraag gebeurde 60 dagen na de levering

Bij de controle van uitgaven stelden wij regelmatig een verschil vast tussen de cijfers uit de boekhouding van het OCMW en de betaalstaten van de POD MI. Dit verschil is te wijten aan het feit dat bepaalde OCMW's zich niet baseren op de beslissingsdatum om te boeken in een bepaald boekjaar maar op de datum van betaling. De aangiften per jaar dienen te gebeuren op basis van de beslissingsdatum. Hierdoor moet de inspecteur soms nog in voorgaande of volgende boekjaren zoeken naar betalingen.

Een OCMW maakte een terechte opmerking dat in het geval van een toekenning voor een appartementsbewoner er verschillende aanvragen per jaar kunnen zijn (telkens de tank gevuld wordt) voor telkens kleine bedragen. Eventueel kan er hier overwogen worden om de regeling van het forfait toe te passen.

Er zijn drie categorieën van begunstigden die van het stookoliefonds kunnen genieten;

De personen van categorie 3 moeten aan 2 voorwaarden voldoen:

- CSR of schuldbemiddeling
- **En** niet in staat zijn om de factuur te betalen, dit dient geattesteerd te worden in het sociaal verslag

Deze 2de voorwaarde wordt soms vergeten.

2.6 PARTICIPATIE EN SOCIALE ACTIVERING – KINDERARMOEDEBESTRIJDING

Inleiding

De uitsluiting van kwetsbare personen komt voor in alle domeinen van het leven, zowel in het sociale en culturele leven, als bij de digitale netwerken. De deelname aan de informatiemaatschappij is vandaag immers, meer dan ooit, een constitutief elementair recht van de menselijke waardigheid.

De actieve insluiting van kwetsbare groepen en/of gezinnen in de huidige maatschappij blijft een kernuitdaging voor België. Kinderarmoedebestrijding blijft eveneens een prioriteit in ons land.

In dit kader hebben alle activiteiten georganiseerd, via de twee subsidies, tot doel om de OCMW-cliënten te stimuleren om hun deelname aan de maatschappelijke integratie te bevorderen.

Deze initiatieven moeten onderscheiden worden van een professioneel inschakelingstraject.

Het is de rol van de OCMW's om projecten, waarvoor zij subsidies ontvangen van de POD MI, ten voordele van de gebruikers te voorzien. Hierbij dient aandacht besteed te worden aan een eerlijke verdeling van deze voordelen.

Gecontroleerde OCMW's

De controles van het jaar 2016 hadden betrekking op het boekjaar 2014.

206 van de 589 OCMW's werden gecontroleerd door de POD MI, ofwel een percentage van 34,97 % van gecontroleerde OCMW's.

Subsidie voor het gecontroleerde jaar

Het koninklijk besluit 2014 voorziet een budget van 6.829.000 € voor het gedeelte “participatie en sociale activering” en een bedrag van 4.309.000 €, voor het gedeelte “kinderarmoedebestrijding”.

Het bedrag van de subsidies die werkelijk werden gebruikt voor dit boekjaar bedroeg 8.315.43442€, ofwel 74,66 % van de mogelijke subsidie vastgelegd bij KB.

Terugvordering

Tijdens deze inspecties werd een totaalbedrag van 52 340,05€ teveel geïnde subsidie door de OCMW's teruggevorderd voor het gecontroleerde jaar (2014).

Dit bedrag maakt 0,63 % uit van de gecontroleerde subsidie.

Opmerkingen en aanbevelingen die het vaakst voorkomen naar aanleiding van de controles

De algemene en specifieke opmerkingen/suggesties/raadgevingen die werden doorgegeven aan de OCMW's op het einde van de controles 2016 blijven hoofdzakelijk gelijk aan deze die in 2015 werden geformuleerd. Hier volgt een niet volledig overzicht:

- **De collectieve activiteiten:** er moet ofwel een gedateerde lijst en, indien mogelijk, ondertekend door de deelnemers aan de activiteit worden bijgehouden; anders een attest op erewoord van de instelling die een dergelijke activiteit heeft georganiseerd;
- **De verdeelsleutel:** wanneer het OCMW een activiteit organiseert of wil steunen die bestemd is voor zowel OCMW cliënten als niet OCMW-clënten zal enkel de financiering bestemd voor OCMW-clënten ten laste worden genomen (= proportionaliteitsregel). Bijgevolg zal het volstaan om een verdeelsleutel toe te passen op de kosten die werden gemaakt voor de verschillende activiteiten en deze voor te leggen tijdens de inspectie;
- **De overeenkomsten/ onder aanneming:** de overeenkomsten moeten ondertekend worden met de partners die de activiteiten voor de OCMW-clënten organiseren. Zij moeten de modaliteiten van de activiteit verduidelijken (plaats, datum, % subsidies van het OCMW in partnerschap, soort activiteit, prijs, enz.), de proportionaliteit van het aantal begunstigden van het OCMW ten opzichte van de totale populatie. Tevens is niet mogelijk om de activiteiten te aanvaarden waarin het OCMW forfaitair geparticipeerd heeft bij de financiering; de werkelijk betaalde en betoelaagbare zaken dienen steeds duidelijk bepaald te worden.
Het OCMW zal dus verplicht de bewijsstukken moeten controleren die werden geleverd door de uitvoerende organisatie om de geldigheid ervan na te gaan.
- **de aanvragen tot terugbetaling van een activiteit door de begunstigden:** een ontvangst- of betalingsbewijs ontvangen door de begunstigde zelf of door de instelling die deze activiteit organiseert;
- **de facturatie:** voor elke activiteit moet het OCMW er op toezien dat er een duidelijke facturatie is (bijv: datum van de activiteit, aantal aangekochte tickets, enz.) en in het bijzonder wanneer deze niet werd gedaan door het OCMW (bijv: een vzw, een schoolinstelling, enz.); het is eveneens noodzakelijk dat de titels in de boekhoudkundige documenten die worden voorgelegd aan de inspectie duidelijk zijn, zodat zij kan vaststellen dat de uitgaven die zijn ingeschreven in het gecontroleerde begrotingsartikel wel degelijk verschuldigd zijn via deze subsidie.
- **de sociale onderzoeken en de sociale dossiers:** voor de individuele activiteiten is het wenselijk dat de sociale dienst een kort sociaal onderzoek uitvoert om de toekenning van een individuele steun te rechtvaardigen. Elke individuele steun moet immers worden gemotiveerd en voorgelegd aan de Raad voor Maatschappelijk Welzijn, om zo goedgekeurd te worden

- **weinig of geen gebruik van de subsidies:** de inspectie merkt op dat het jammer is voor de lokale bevolking dat de subsidies die worden toegekend in het kader van het Fonds voor participatie en sociale activering niet gebruikt worden om ervoor te zorgen dat de begunstigden toegang krijgen tot meer activiteiten.

Bijgewerkte tabel van de activiteiten en maatregelen die werden aanvaard en/of geweigerd in het kader van dit fonds:

Om de OCMW's te helpen bij een optimaal gebruik van het fonds, werd een tabel van de door de POD MI aanvaarde en/of geweigerde activiteiten bijgewerkt door de dienst inspectie en gepubliceerd op de website van de administratie.

2.7 HET GAS- EN ELEKTRICITEITSFONDS

De wettelijke basis van dit fonds is de wet van 4 september 2002. Het koninklijk besluit van 14 februari 2005 legt de uitvoering vast van de wet van 2002. De subsidies worden elk jaar verdeeld onder de OCMW's, via koninklijk besluit.

Gecontroleerde OCMW's

In 2016 was gepland dat 200 OCMW's moesten worden geïnspecteerd.

- 181 inspecties werden afgesloten
- 19 inspecties konden niet worden uitgevoerd

Uiteindelijk werd 90 % van de planning 2016 uitgevoerd, wat betekent dat 34 % van de Belgische OCMW's werd gecontroleerd, wat overeenkomt met het jaarlijkse gemiddelde waarin voorzien wordt voor deze controle.

Subsidie voor het jaar 2016

Een totale subsidie van 55.493.429,58 € werd in 2016 toegekend voor alle OCMW's. Dit bedrag wordt onderverdeeld in twee posten:

1) de subsidiëring van de personeelsleden van het OCMW verbonden met de diensten voor schuldbemiddeling of specifiek toegewezen aan dit fonds.
39.444.458,66 € aan subsidies werd hiervoor in 2016 uitgekeerd.

2) De toekenning van een financiële maatschappelijke dienstverlening voor de aanzuivering van de schulden en van de maatregelen in het kader van een sociaal preventiebeleid op het vlak van energie.
16.048.970,92 € werd hiervoor in 2016 uitgekeerd.

Terugvordering

Tijdens deze inspecties werd een totaalbedrag van 205.401,39 € aan teveel geïnde subsidies teruggevorderd en een bedrag van 195,05 € werd terugbetaald aan een OCMW. Dit wil zeggen dat er regularisatie waren in 30,8 % van de gecontroleerde OCMW's.

De terugvorderingen hadden betrekking op twee soorten kosten:

- Art 4, personeelskosten
- Art 6, kosten voor maatschappelijke dienstverlening

Gecontroleerd boekjaar

In 2016 werd het boekjaar 2014 gecontroleerd.

Analyse:

Personeelskosten:

Bij de controles moet het OCMW aantonen dat de subsidies die werden gevraagd in het uniek jaarverslag en die bestemd zijn voor de personeelsleden verbonden met de diensten voor schuldbemiddeling of specifiek toegewezen aan dit fonds wel degelijk benut werden in deze diensten. De tijd die zij besteden aan de dossiers maatschappelijke hulp of preventie wordt beschouwd als forfaitair.

Wat de personeelskosten betreft, wordt de controle niet gericht op het onderzoek van het tijdsgebruik, maar heeft zij betrekking op de boekhouding, met als basisregel dat de bruto personeelskosten minstens moeten overeenkomen met de ontvangen subsidies.

Het teveel geïnde bedrag dat door de controles werd aangetoond wordt op twee manieren verklaard:

1. Sommige OCMW's hebben de subsidie gas en elektriciteit gecumuleerd met andere subsidies (gesco) voor eenzelfde werknemer en hebben zo meer dan 100 % aan subsidies gecumuleerd om een loon te dekken.
2. Voor sommige aangegeven werknemers bereikt het globale bedrag van het loon niet het bedrag van de toegekende subsidie.

Maatschappelijke hulp en preventie

Er werd een terugvordering uitgevoerd wanneer niet aan de voorwaarden was voldaan:

Opdat een dossier gesubsidieerd wordt in het kader van dit fonds moet aan twee voorwaarden worden voldaan. De gerechtigde moet schulden hebben en niet in staat zijn de gas- en elektriciteitsfacturen te betalen. De praktijk die erin bestaat elke rechthebbende een supplement toe te kennen in de vorm van een forfaitaire energietoelage ten laste van het Gas- en Elektriciteitsfonds wordt niet aanvaard.

Het OCMW moet eveneens aantonen dat de facturen ten laste worden genomen. Het moet niet gaan om een regularisatiefactuur die de betrokken niet kan betalen. Het kan ook gaan om een gewone maandelijkse factuur die de betrokkene niet meer kan aflossen. Een kopie van de desbetreffende factuur moet bij het dossier worden gevoegd.

Meestal is er geen enkel probleem om aan de twee voorwaarden te voldoen. Meestal vormen de gas- en elektriciteitsfacturen een algemeen betaalprobleem. Wanneer een voorschotfactuur nog niet invorderbaar is, bijvoorbeeld, en wanneer, rekening houdend met de schuldenlast van de steunaanvrager, duidelijk blijkt dat deze laatste niet meer in staat is om deze factuur te betalen, mag een tussenkomst van het Fonds worden aanvaard. Hetzelfde geldt voor het opladen van een budgetmeter in het kader van dit Fonds. Huurachterstallen worden eveneens aanvaard, op dezelfde wijze als de forfaitaire kosten voor gas en

elektriciteit die eventueel inbegrepen zijn in de huur. In deze gevallen is een concrete evaluatie nodig, maar er moet hoe dan ook steeds sprake zijn van problemen voor het betalen van gas- en elektriciteitsfacturen.

Wanneer er een saldo overblijft aan het einde van het jaar in het budget van het OCMW en het gerechtvaardigd wordt als “diverse steun” kan die niet worden aanvaard, omdat het niet mogelijk is om na te gaan of de toekenningsvoorwaarden werden nageleefd.

De dienst inspectie heeft eveneens de aandacht gevestigd op het feit dat, wanneer de toegekende steun teruggevorderd werd, de eventueel ontvangen inkomsten van deze terugvorderbare steun vermeld moeten worden in de jaaraangifte die via het uniek jaarverslag wordt gedaan aan de POD MI. De dienst inspectie stelt de OCMW's nochtans regelmatig voor om deze steun niet meer toe te kennen in de vorm van een voorschot dat kan worden teruggevorderd, rekening houdend met de financiële moeilijkheden waarin de aanvragers zich bevinden.

Tot slot heeft de dienst inspectie voor sommige OCMW's herhaald dat de kosten die werden ingediend bij het Fonds ten laste moeten zijn van het OCMW. Wanneer deze uitgaven gefinancierd worden met de maandelijkse inkomsten van de rechthebbende die beheerd worden door de sociale dienst, moeten zij niet in het Fonds worden geïntegreerd.

2.8 HET EUROPEES SOCIAAL FONDS

Inleiding

As I van het operationeel federaal ESF-programma is een financieringsmiddel dat werd ingevoerd door de Europese Commissie.

De doelstelling is het aanbieden van sociale en professionele activeringstrajecten, vooral via het ontwikkelen en het actualiseren van de sociale en professionele competenties van de meest achtergestelde personen om zo hun geschiktheid om te werken te verbeteren.

Deze maatregel draagt dus hoofdzakelijk bij tot het inschakelen van deze personen op de arbeidsmarkt.

Het gedeelte "maatschappelijke integratie" omvat twee soorten projecten:

- de activerende voortrajecten (cf. website www.mi-is.be: beschrijvende gids van het Operationeel Programma Federaal Europees Sociaal Fonds 2007-2013);
- de socioprofessionele inschakelingstrajecten (cf. website www.mi-is.be: beschrijvende gids van het Operationeel Programma Federaal Europees Sociaal Fonds 2007-2013);

Deze 2 soorten projecten mogen worden gespreid over meerdere jaren, maar de financiering ervan is jaarlijks en proportioneel.

In België is de beheersautoriteit die verantwoordelijk is voor deze maatregel de Programmatorische Federale Overheidsdienst Maatschappelijke Integratie (POD MI). Het is zijn rol as I (sociale en professionele activeringstrajecten stimuleren) te beheren.

De beheersautoriteit heeft de dienst inspectie een mandaat gegeven om de controles in de OCMW's uit te voeren.

De boekhoudkundige en administratieve controles hebben tot doel de POD MI en de externe auditoren te waarborgen dat de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn de ESF-projecten die verband houden met As I van het programma correct uitvoeren.

Het is dus de taak van de dienst Inspectie om ervoor te zorgen dat de instructies die werden vastgelegd door de Europese Commissie worden nageleefd.

Aangezien de cel ESF van de POD MI deze projecten reeds op afstand en ter plaatse controleert (preventief en/of repressief) heeft de dienst Inspectie de specifieke extra controlepunten geïdentificeerd.

Cijferanalyse van de controles

Promotoren en gecontroleerde boekjaren

De planning 2016 voorzag in een controle van 12 projecten, waarvan 7 in het Vlaamse Gewest, 4 in het Waalse Gewest en 1 in het Brusselse Gewest. Alle inspecties werden uitgevoerd.

De inspectiedienst heeft het volgende gecontroleerd:

Gecontroleerde subsidie:

De controle van de inspectiedienst gebeurt als volgt: controles van de projecten afgesloten op basis van de schuldvordering (DC) bezorgd door de beheersautoriteit in het eerste semester van het jaar 2016.

In totaal werden er 100 projecten As I opgenomen in de betalingsaanvraag aan de Europese Commissie, voor een totaalbedrag van 11.257.341,53€ (voor controles) of 10.988.343,32€ (na controles). Het ESF-gedeelte van deze 100% komt op 5.004.540,49€ (na controles).

Het gecontroleerde bedrag voor de 12 projecten bedraagt 1.287.361,84€ of 11,44% van de totale kosten van de ESF-trajecten van de door de beheersautoriteit bezorgde DC.

Resultaten van de inspecties:

Bij deze controles werd er vastgesteld dat er voor een bedrag van 39.763,81€ te weinig aan subsidies werd ontvangen en een bedrag van 10.753,64€ te veel werd betaald. Deze bedragen werden ter regularisatie aan de beheersautoriteit overgemaakt.

Kwalitatieve analyse, opmerkingen en aanbevelingen

De inspectiedienst heeft evenwel nog enkele verbeterpunten vastgesteld en heeft de volgende aanbevelingen gedaan aan de gecontroleerde promotoren:

- **controle aanwezigheidslijsten:** de inspectiedienst heeft hier en daar nog wat verschillen vastgesteld tussen de uren vermeld ter plaatse tijdens de controle en de uren die werden ingevoerd in de databank (ook in het nadeel van het OCMW), soms ontbreken van handtekeningen.
- **Controle loonkosten begeleiders:** de inspectiedienst stelde af en toe fouten vast bij het berekenen van de loonkost op basis van jaarloonfiches en toewijzingen, ontbreken van toewijzingen aan het ESF project van bepaalde begeleiders, fouten bij het berekenen van de eindejaarspremies, dubbele subsidiëring.
- **controle samenwerkingsovereenkomsten:** de inspectiedienst stelde bij controle verschillen vast tussen de effectief gepresteerde aantal uren en deze die in de samenwerkingsovereenkomst werden vermeld.

Vanaf het jaar 2017 wordt de programmatie ESF afgesloten en zullen er bijgevolg geen controles meer uitgevoerd worden door de inspectiedienst.

2.9 ANALYSE VAN DE PROCESSEN

Inleiding:

In 2015 is de dienst Inspectie gestart met de toepassing van zijn nieuwe missie: de uitvoering van procesanalyses voor OCMW's. Deze analyses hebben betrekking op de door de POD MI gesubsidieerde materies en kaderen in de wet van 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat, in het bijzonder in de artikelen 121 en 122 hiervan. Artikel 122 verduidelijkt meer bepaald dat "door het aanvaarden van de subsidie de begunstigde meteen aan het Rijk het recht verleent om ter plaatse controle te doen uitoefenen op de aanwending van de toegekende gelden". De administratie beslist over de wijze waarop zij deze controle organiseert. Als aanvulling op de inspecties die reeds jaren worden uitgevoerd, werd dus beslist om deze analyseprocedures in te voeren.

Deze door de dienst Inspectie uitgevoerde analyses moeten ervoor zorgen dat:

- de OCMW's geholpen worden bij het invoeren en/of verbeteren van de beheersprocessen;
- het goede beheer van de subsidies/toelagen van de federale Staat gewaarborgd wordt;
- aan iedereen de fundamentele sociale rechten op een duurzame en rechtvaardige manier worden gewaarborgd, eerste missie van de POD MI;
- een preventief beleid wordt toegepast inzake eventuele fraude.

Om deze doelstellingen te verwezenlijken wordt er een analyse een van de processen die betrekking hebben op de materies die door de POD MI gesubsidieerd worden uitgevoerd. Hierbij wordt er aandacht besteed aan het beheer en de interne controle. Vervolgens worden eventuele aanbevelingen geformuleerd om, indien nodig, het beheer en de uitvoering van de processen en/of het beheer en de uitvoering van de interne controle te verbeteren.

Beschrijving van de procedure:

De volgende elementen zullen onderzocht worden in het kader van deze analyse:

- de partijen die betrokken zijn bij het beheer van deze processen;
- de tools voor beheer en interne controle die gebruikt worden door deze verschillende partijen;
- de procedures ingevoerd door het OCMW en het beheer van de informatie binnen de diensten;
- de uitvoering van de doelstellingen van de verschillende processen en de eventuele middelen om deze te verbeteren of te optimaliseren;
- de risico's en in welke mate zij eventueel voorkomen in het procesbeheer en de tools voor interne controle die worden of zouden kunnen worden uitgevoerd om deze risico's te verminderen.

Deze analyse verloopt in 6 stappen:

- een voorbereiding vanwege het OCMW om in de diensten na te denken over de hierboven vermelde elementen;
- een voorbereiding vanwege de inspecteur op basis van de voorbereiding van het OCMW en op basis van de bij de POD MI beschikbare informatie in verband met het betrokken OCMW;
- een ontmoeting bij het OCMW tussen de inspecteur en de verschillende verantwoordelijken voor de onderzochte processen;
- het opstellen van een verslag door de inspecteur die het bezorgt aan het OCMW;
- de uitvoering door het OCMW van de aanbevelingen waarover gezamenlijk werd beslist in samenspraak met de vertegenwoordigers van het OCMW;
- de evaluatie tijdens de volgende analyse.

Analyses uitgevoerd in 2016:

In 2016 werd bij 59 OCMW's een procesanalyse uitgevoerd, ofwel 32 meer dan in 2015:

- 33 analyses werden uitgevoerd in Wallonië;
- 26 werden uitgevoerd in Vlaanderen;
- De Brusselse OCMW's werden niet geanalyseerd in 2016 (maar dit zal wel het geval zijn in 2017).

Deze analyses werden uitgevoerd door 5 inspecteurs aan Franstalige zijde en door 7 inspecteurs aan Nederlandstalige zijde.

Besluiten van de analyses uitgevoerd in 2016:

- **Actieplan / prioritaire risico's:**

Aan het einde van de analyse wordt een actieplan opgesteld door de inspecteur, in samenwerking met het OCMW. Dit actieplan vermeldt meer bepaald de risico's waaraan voorrang zal worden gegeven.

Aan Franstalige zijde:

Er worden gemiddeld tussen **4 en 5 risico's** als prioritair geïdentificeerd in het actieplan; het minimumaantal risico's dat als prioritair werd geïdentificeerd waren 2 risico's, het maximumaantal was 12. Van de voorgestelde actieplannen waren 15 actieplannen die tussen 2 en 4 geïdentificeerde risico's als prioritair definieerden, 16 actieplannen telden er tussen 5 en 8 en 2 actieplannen telden er 10 tussen en 12.

Deze als prioritair geïdentificeerde risico's hadden een impact, nog steeds gemiddeld, op **4 à 5 verschillende processen**; het minimum aantal verschillende processen waarop deze risico's een impact hadden was 1, het maximum aantal was 9 verschillende processen.

De processen waarop de als prioritair geïdentificeerde risico's het meeste impact hadden, waren het proces van het **sociaal onderzoek** (49 risico's geïdentificeerd als prioritair voor de 33 OCMW's)

en vervolgens het proces van de **betaling** en van de **aanvraag van de subsidie** (26 risico's voor elk van de twee processen). De processen waarop de als prioritair geïdentificeerde risico's het minste impact op hadden waren het proces van de doorverwijzing van de aanvrager naar een andere instelling (3 risico's voor de 33 OCMW's) en vervolgens het proces van de kennisgeving en dat van de overdracht naar een ander OCMW (10 risico's voor elk van de twee processen).

Aan Nederlandstalige zijde:

Er worden gemiddeld tussen **8 en 9 risico's** als prioritair geïdentificeerd in het actieplan: het minimum aantal als prioritair geïdentificeerde risico's was 3 risico's, het maximum aantal was 21.

Van de voorgestelde actieplannen waren 7 actieplannen die tussen 2 en 4 geïdentificeerde risico's als prioritair definieerden, 7 actieplannen telden er tussen 5 en 8, 5 actieplannen bevatten er tussen 10 en 15 en 3 actieplannen telden er tussen 16 en 21.

Deze als prioritair geïdentificeerde risico's hadden, steeds gemiddeld, een invloed op **5 à 6 verschillende processen**; het minimum aantal verschillende processen waarop deze risico's een invloed hadden was 3, het maximum aantal was 11 verschillende processen.

De processen waarop de als prioritair geïdentificeerde risico's het meeste impact hadden, waren het proces van **het sociaal onderzoek** (59 risico's geïdentificeerd als prioritair voor de 23¹ OCMW's) en vervolgens het proces van de **aanvraag** van de betrokkene (39 risico's) en het proces van de **betaling** (21 risico's). De processen waarop de als prioritair geïdentificeerde risico's het minste impact op hadden, waren het proces van de doorverwijzing van de aanvrager naar een andere instelling (7 risico's voor de 23 OCMW's) en vervolgens het proces van de correctie van de subsidie (8 risico's) en van de kennisgeving (10 risico's).

- **Tewerkstelling van het personeel:**

In het kader van de analyse van de verschillende partijen waarop de materies van de POD MI betrekking hebben, wordt de OCMW's gevraagd om de tewerkstelling van personeel dat onze materies behandeld te specificeren: algemene directie, financiële directie, algemeen maatschappelijk personeel, specifiek maatschappelijk personeel, administratief en/of sociaal personeel, andere (hier niet in aanmerking genomen).

Hieronder de tewerkstelling van het personeel in 32² van de 33 Waalse OCMW's die in 2016 werden geanalyseerd:

¹ Gegevens van de 3 andere OCMW's tot hiertoe niet ontvangen.

² Gegevens van het 33ste tot hiertoe niet ontvangen.

	MW van de algemene sociale dienst	Specifieke MW	AD	FD	Administratief / financieel personeel	Andere
OCMW nr.1	11	1,8	2	1	5	
OCMW nr.2	7,9	8,7	1	1	4,8	
OCMW nr.3	2,75	2,4	1	0,75	2	
OCMW nr.4	10,5	9,5	1	1	8,8	
OCMW nr.5	2,5	2	1	0,3	1	
OCMW nr.6	5	4	1	1	4,45	1
OCMW nr.7	2,4		0,5	0,2	1	
OCMW nr.8	5,25	2,5	1	1	3	
OCMW nr.9	3,5		1	0,3	1,5	
OCMW nr.10	3	2	1	0,2	4	1,5
OCMW nr.11	7,5	0,2	1	0,25	2,75	
OCMW nr.12	2		0,5	0,1	0,5	
OCMW nr.13	2,6		1	0,18	0,8	1
OCMW nr.14	4,3	4,5	1	1	1,5	
OCMW nr.15	2,9		1	0,2	2,6	
OCMW nr.16	39	15,5	1	1	10,75	
OCMW nr.17	3,6	0,5	0,75	0,25	0,5	
OCMW nr.18	1,5	3,5	0,75	0,25	1,5	
OCMW nr.19	2,1	1,8	0,75	0,1	2,3	
OCMW nr.20	2,25		1	0,25	0,75	
OCMW nr.21	3,8		1	0,2	2	
OCMW nr.22	16	6	1	1	10	
OCMW nr.23	2,5	2,75	1	0,5	4,3	1
OCMW nr.24	3	1	1	0,5	1,5	
OCMW nr.25	2,6		0,7	0,2	0,6	
OCMW nr.26	2,85	1,6	1	0,1	4,75	
OCMW nr.27	3	5,5	1	0,25	2,6	0,5
OCMW nr.28	3	2	1	0,25	2,8	
OCMW nr.29	2,5	0,5	1	0,2	0,8	
OCMW nr.30	3,5	2,5	1	0,4	3,5	
OCMW nr. 31	2		0,75	0,1	1	0,5
OCMW nr.32	4		1	0,5	4,5	

Het aandeel van de maatschappelijke werkers in het volledige OCMW-personeel dat onze materies behandelt, schommelt **tussen 40 %³ en 81,04 %⁴**: 5 OCMW's tellen tussen 40 en 50 % maatschappelijk werkers, 13 OCMW's tellen tussen 50 en 60 %, 11 OCMW's tellen tussen 61 en 70 % en 3 OCMW's tellen tussen 71 en 81 % maatschappelijk werkers.

In 22 van de 32 OCMW's worden maatschappelijke werkers tewerkgesteld die “specifiek” wordt genoemd (zij behandelen een of meerdere bijzondere materies); 10 OCMW's tellen enkel zogenoemde “algemene” MW (zij behandelen alle materies van de POD MI).

Het aandeel van het **administratief en financieel personeel** (Directies inbegrepen) op het totale OCMW-personeel dat onze materies behandelt schommelt **tussen 18,96 %⁵ et 60 %⁶**: slechts één OCMW telt minder dan 20 % administratief en financieel personeel, 3 OCMW's tellen tussen 20 en 30 % administratief en financieel personeel, 11 OCMW's tellen tussen 31 en 40 % administratief en financieel personeel, 13 OCMW's tellen tussen 41 en 50 % administratief en financieel personeel, 4 OCMW's tellen tussen 51 en 60 % administratief en financieel personeel.

Het aandeel van de werktijd van de **financieel directeur** op het totale administratief financieel personeel (behalve algemene directie) schommelt tussen **2,06 %⁷ en 40 %⁸**: dit aandeel bedraagt minder dan 10 % in 11 OCMW's, tussen 10 en 20 % in 13 OCMW's, tussen 21 en 30 % in 6 OCMW's, tussen 31 en 40 % in 2 OCMW's. We verduidelijken dat een heel aantal OCMW's die we hebben bezocht in 2016 in het kader van een analyse van de processen aangeeft dat zij een grotere aanwezigheid wensen van hun financieel directeur.

PS: de cijfers in verband met de tewerkstelling van het personeel zijn in Vlaanderen slechts beschikbaar vanaf het jaar 2017.

---

³ OCMW nr.32

⁴ OCMW nr.16

⁵ OCMW nr.16

⁶ OCMW nr.32

⁷ OCMW nr.26

⁸ OCMW nr.14

2.10 FEAD

In België lijdt een niet te verwaarlozen aantal personen honger en doet een beroep op voedselhulp om zich dagelijks te kunnen voeden.

Dankzij het Fonds voor Europese steun aan de meest behoeftigen (FEAD) ontvangt België via de Europese Unie middelen om voedselhulp en/of materiële steun te bieden aan deze personen. De POD Maatschappelijke Integratie beheert ongeveer 88 miljoen euro voor de programmatieperiode 2014-2020, in samenwerking met zijn partners. Met de steun van dit Fonds levert de POD Maatschappelijke Integratie jaarlijks aan ongeveer 358 OCMW's en 419 verenigingen - in samenwerking met de 9 voedselbanken van het land - producten die gratis verdeeld worden aan de meest behoeftigen in gans België. Deze materiële steun moet vergezeld zijn van maatregelen tot maatschappelijke integratie, meer bepaald diensten voor advies en bijstand die tot doel hebben om de persoon uit de armoede te helpen (bron: website POD MI)

Een specifieke cel binnen de administratie beheert dit fonds en is verantwoordelijk voor de controle van het gebruik door de verschillende partners. De controles hebben tot doel toe te zien op de operaties voor het binnenkomen en buitengaan van de voedingsmiddelen en de verdeling ervan tussen de opeenvolgende betrokkenen. Zij bevatten eveneens een vergelijking tussen de boekhoudkundige stocks en de fysieke stocks van de voedingsmiddelen.

Als steun voor deze cel heeft de dienst inspectie, in 2016, 40 controles uitgevoerd in verband met de verdelingen in de partner-OCMW's.

3. KWALITATIEVE ANALYSE VAN DE INSPECTIES

Inleiding:

Het opstellen van het gedeelte "SCORE OCMW" heeft de kwalitatieve analyse tot doel van de OCMW's voor alle materies die door de Dienst Inspectie van de POD MI worden gecontroleerd. Via deze analyse brengt de dienst inspectie de sterke en de zwakke punten van de OCMW's aan het licht. Met de behaalde en geanalyseerde resultaten kan de dienst de centra die een ontoereikende score hebben behaald zo objectief interpellieren, meer bepaald tijdens de analyse van de processen die wordt uitgevoerd bij de OCMW's (zie punt 1.9 hierboven).

In dit verslag worden niet enkel de gegevens opgenomen over het boekjaar 2016, maar ook een analyse die de laatste 3 controleboekjaren weergeeft, namelijk 2014, 2015 en 2016.

Om het lezen van de analyses die volgen te vergemakkelijken, verzoeken wij jullie om de gids "SCORE" door te nemen, die beschikbaar is op de website van de POD MI, in de documenten inspectie.

Analyse "SCORE" voor het boekjaar 2016:

1.1. Analyse van de scores toegekend tijdens het jaar 2016 door de inspecteurs voor hun respectieve OCMW's:

- Aantal "zwakke" OCMW's met een gemiddelde lager dan 1 (op een maximum van 2): **5/589, ofwel 0,85 %**.
- Aantal "gemiddelde" OCMW's met een gemiddelde tussen 1 en 1,5 (op een maximum van 2): **36/589, ofwel 6,11 %**.
- Aantal "goede" OCMW's met een gemiddelde hoger dan 1,5 (op een maximum van 2): **438/589, ofwel 74,36 %**.
- Aantal OCMW's dat niet werd bezocht in 2016: **110/589, ofwel 18,68 %**.

1.2. Analyse van de 4 criteria van de SCORE van hun respectieve gemiddelden:

Criteria/ Gemiddelde	Criterium Beschikbaarheid	Criterium 2 Kwaliteit	Criterium 3 Naleving richtlijnen	Criterium 4 Naleving wetgeving
Globaal gemiddelde	479 OCMW's op 589	479 OCMW's op 589	479 OCMW's op 589	479 OCMW's op 589
	1,97	1,90	1,78	1,60
"zwakke" OCMW's	2 OCMW's op 479	3 OCMW's op 479	7 OCMW's op 479	8 OCMW's op 479
	0,67	0,61	0,57	0,63
"gemiddelde" OCMW's	5 OCMW's op 479	26 OCMW's op 479	76 OCMW's op 479	142 OCMW's op 479
	1,12	1,18	1,15	1,13
"Goede" OCMW's	472 OCMW's op 479	450 OCMW's op 479	396 OCMW's op 479	329 OCMW's op 479
	1,98	1,95	1,92	1,82

1.3. Besluiten:

- Wat de analyse van de scores voor het jaar 2016 betreft:
  - Het aantal **OCMW's met een SCORE "zwak"** is licht gestegen, maar niet aanzienlijk, aangezien het gaat van 3 op 589 in 2015 naar **5 op 589 voor het jaar 2016**.
  - Het aantal **OCMW's met een SCORE "gemiddeld"** is zeer stabiel, omdat het gaat van 35 op 589 in 2015 naar **36 op 589 voor het jaar 2016**.
  - Het aantal **OCMW's met een SCORE "goed"** is aanzienlijk gedaald en gaat van 445 op 589 in 2015 naar **438 op 589 voor het jaar 2016**.
  - Het aantal **niet-bezochte OCMW's** is eveneens relatief stabiel want het gaat van 106 op 589 in 2015 naar **110 op 589 voor het jaar 2016** (dit cijfer is stabiel gebleven, ondanks verschillende afwezigheden wegens ziekte, dankzij de spontane hulp van het team, gecoördineerd door de diensthoofden).

- Wat de analyse betreft van de criteria voor het jaar 2016:

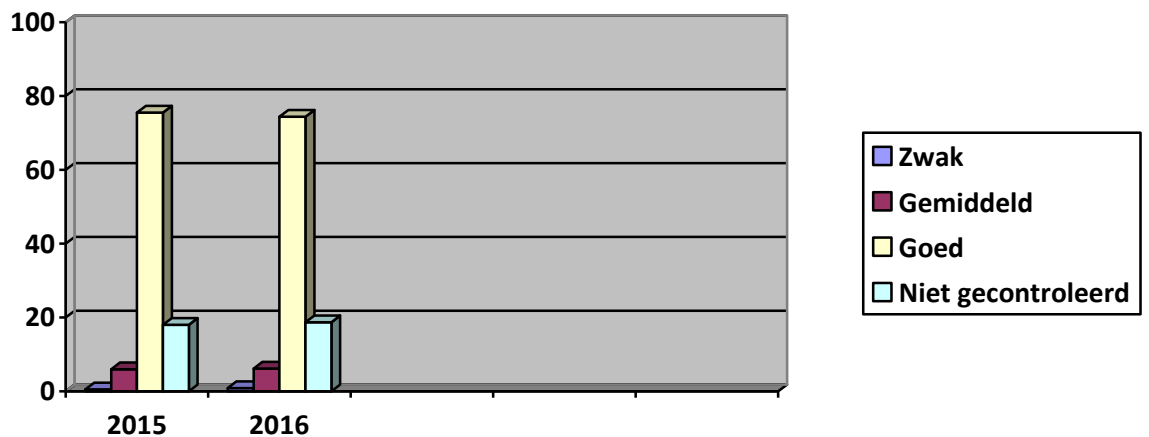
De gemiddelden van de 4 criteria zijn ofwel stabiel, ofwel in stijgende lijn:

- **criterium 1** (beschikbaarheid) dat blijft op **gemiddeld 1,97**;
- **criterium 2** (kwaliteit) dat gaat van 1,87 naar **gemiddeld 1,90**;
- **criterium 3** (naleving van de richtlijnen) dat blijft op **gemiddeld 1,78**;
- **criterium 4** (naleving van de wetgeving) dat gaat van 1,57 naar **gemiddeld 1,60**.

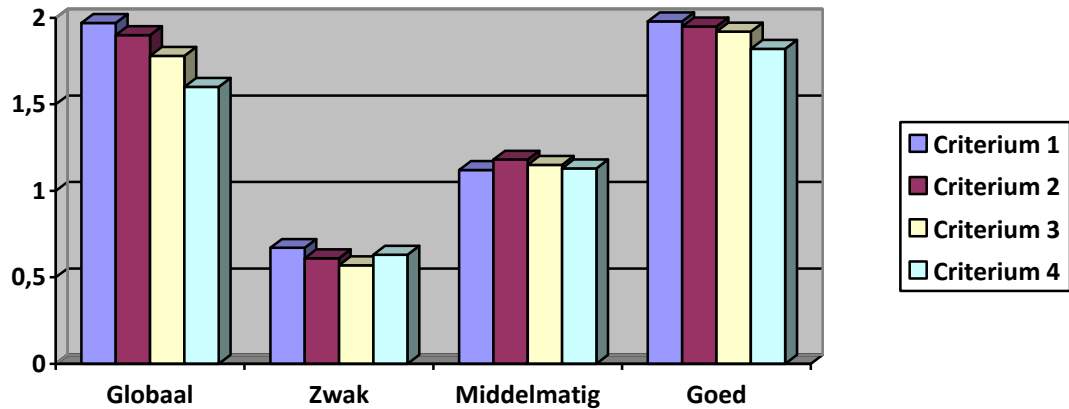
Criterium 4 vormt nog steeds het laagste totale gemiddeld, maar met opnieuw een gevoelige bemoedigende vooruitgang die onze aandacht verdient.

1.4. Grafieken:

1.4.1. Grafiek - evolutie van het % OCMW's per categorie:

1.4.2. Grafiek - gemiddelde van de criteria per categorie:

Legende:

Criterium 1: Beschikbaarheid van het OCMW-personeel tegenover de inspecteur;

Criterium 2: Kwaliteit van de overhandigde bewijsstukken tijdens de inspectie;

Criterium 3: naleving van de instructies die werden ontvangen van de ene inspectie tot de andere;

Criterium 4: Naleving van de wetgeving in de gecontroleerde materie.

Globale analyse “SCORE” voor de 3 boekjaren 2014-2015-2016:

2.1. Analyse van het gemiddelde van de scores toegekend voor het geheel van de 3 boekjaren 2014-2015-2016 door de inspecteurs voor hun respectieve OCMW's:

- Aantal “zwakke” OCMW's met een gemiddeld lager dan 1 (op een maximum van 2): **1/589, ofwel 0,17 %**.
- Aantal “gemiddelde” OCMW's met een gemiddelde tussen 1 en 1,5 (op een maximum van 2): **34/589, ofwel 5,77 %**.
- Aantal “goede” OCMW's met een gemiddeld hoger dan 1,5 (op een maximum van 2): **550/589, ofwel 93,38 %**.
- Aantal OCMW's dat helemaal niet werd bezocht gedurende deze 3 boekjaren 2013-2014-2015: **4/589, ofwel 0,68 %**.

2.2. Analyse van de 4 criteria van de SCORE door hun respectieve gemiddelden voor het geheel van de 3 boekjaren 2014-2015-2016:

Criteria/ Gemiddelde	criterium 1 Beschikbaarheid	criterium 2 Kwaliteit	criterium 3 Naleving richtlijnen	criterium 4 Naleving wetgeving
Globale gemiddelde	460 OCMW's op 589	460 OCMW's op 589	460 OCMW's op 589	460 OCMW's op 589
	1,97 op 2	1,87 op 2	1,77 op 2	1,58 op 2
Gemiddelde "zwakke" OCMW's	0 OCMW's op 460	1 OCMW op 460	3 OCMW's op 460	6 OCMW's op 460
	/	0,93 op 2	0,69 op 2	0,77 op 2
Gemiddelde "gemiddelde" OCMW's	6 OCMW's op 460	30 OCMW's op 460	71 OCMW's op 460	152 OCMW's op 460
	1,35 op 2	1,33 op 2	1,30 op 2	1,26 op 2
Gemiddelde "goede" OCMW's	454 OCMW's op 460	429 OCMW's op 460	386 OCMW's op 460	302 OCMW's op 460
	1,98 op 2	1,91 op 2	1,86 op 2	1,75 op 2

2.3. Besluiten:

- Wat de analyse van de scores betreft over de 3 boekjaren 2014-2015-2016:
  - Het aantal **OCMW's met een "zwakke" SCORE**, op het einde van de analyse van 3 jaar, gaat van 3/589 (voor de jaren 2013-2014-2015) naar **1/589**, ofwel een **zeer bevredigend** resultaat;
  - Het aantal **OCMW's met een "gemiddelde" SCORE**, op het einde van de analyse van 3 jaar, gaat van 42/589 (voor de jaren 2013-2014-2015) naar **34/589**, ofwel een resultaat dat **in stijgende lijn gaat**;
  - Het aantal **OCMW's met een "goede" SCORE**, aan het einde van de analyse van 3 jaar gaat van 543/589 (voor de jaren 2013-2014-2015) naar 550/589, ofwel een **bemoedigend** resultaat;
  - Het aantal **niet-bezochte OCMW's**, op het einde van de analyse van 3 jaar gaat van 1/589 (voor de jaren 2013-2014-2015) naar **4/589**, ofwel een resultaat dat **bemoedigend** blijft, maar dat de aandacht moet trekken, omdat het een **lichte stijging vertoont**.

- Tot slot werden **126 van de 589 OCMW's** van het Rijk echter **niet gecontroleerd** over het geheel van alle federale materies binnen de drie laatste boekjaren, zoals voorzien in onze procedure. Er zijn meerdere verklaringen voor deze vaststelling:
  - Door een interne beslissing bij de dienst inspectie en omwille van interne (niet-structurele) problemen werd het Sociaal Stookoliefonds niet geïnspecteerd tijdens het jaar 2014;
  - 3 inspectrices hebben sommige van hun controles overgedragen naar 2017 bij gebrek aan tijd (2 in bevallingsverlof, 1 in ziekte);
  - Bepaalde materies rechtvaardigen geen driejaarlijkse passage (wanneer er geen federale subsidies waren gedurende deze 3 betrokken jaren).
- Wat de analyse betreft van de criteria over de 3 boekjaren 2014-2015-2016:

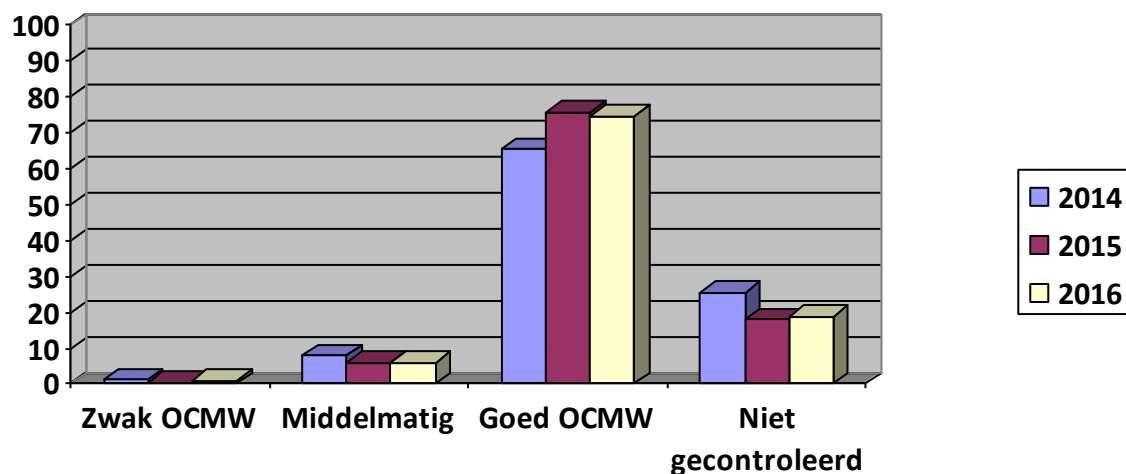
De gemiddelden van de 4 criteria gaan allemaal in stijgende lijn:

- **Criterium 1** (beschikbaarheid) gaat van 1,95 naar **gemiddeld 1,97**;
- **Criterium 2** (kwaliteit) van 1,84 naar **gemiddeld 1,87**;
- **Criterium 3** (naleving van de richtlijnen) van 1,75 naar **gemiddeld 1,77**;
- **Criterium 4** (naleving van de wetgeving) van 1,52 naar **gemiddeld 1,58**.

Criterium 4 blijft het laagste gemiddelde behouden, een vaststelling die elk jaar gedaan wordt sinds de invoering van deze analyse van "Score OCMW's" en die opnieuw de aandacht moet krijgen van de dienst en moet aanzetten tot nog meer waakzaamheid tijdens de volgende inspecties.

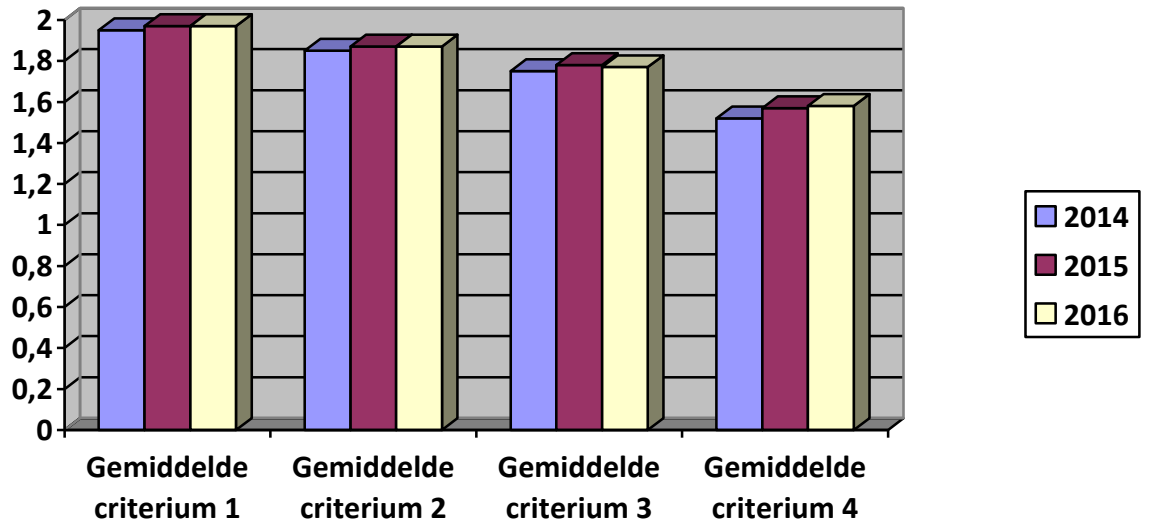
2.4. Grafieken:

2.4.1. Percentage van de OCMW's per categorie voor het geheel van de boekjaren 2014, 2015, 2016:

2.4.2. Gemiddelde van de criteria voor het geheel van de boekjaren 2014, 2015, 2016:

Legende:

- criterium 1: Beschikbaarheid van het OCMW-personeel voor de inspecteur;
- criterium 2: kwaliteit van de tijdens de inspectie overhandigde bewijsstukken;
- criterium 3: Naleving van de ontvangen richtlijnen van de ene inspectie naar de andere;
- criterium 4: Naleving van de wetgeving in de gecontroleerde materie.

3 OPVOLGING VAN DE KNIPPERLICHTEN

In het kader van het plan tot bestrijding van de sociale fraude heeft de POD MI een systeem ingevoerd van kruising van de stromen van de KSZ met de subsidieaanvragen die werden ingediend door de OCMW's. Na afloop van deze kruisingen worden er, wanneer er onregelmatigheden worden vastgesteld, knipperlichten naar de OCMW's worden gestuurd ter controle van de betrokken dossiers. Dit systeem is operationeel sinds september 2014.

In 2016 werden er door de dienst inspanningen geleverd met als doelstelling het aantal verstuurd knipperlichten te verminderen.

Deze inspanningen situeren zich op twee vlakken:

- Bij de bespreking van de resultaten van de controles met het OCMW wordt er tevens aandacht besteed aan de knipperlichten. Er worden hierbij aanbevelingen gegeven om te vermijden dat er knipperlichten ontstaan.
De belangrijkste aanbevelingen hierbij zijn het correct en tijdig doorgeven van de ontvangen terugvorderingen van de begunstigden, het correct gebruik van de formulieren voor de terugbetaling van de toelagen en de tijdige raadpleging van de beschikbare KSZ stromen.
- Verder werden er aanpassingen ingevoerd aan de ICT toepassing. Hierbij werden er aanpassingen doorgevoerd aan het algoritme dat gebruikt wordt om de knipperlichten te genereren zodat het aantal niet correcte knipperlichten maximaal vermeden wordt.

Twee maal per jaar ontvangen de OCMW's een lijst van de dossiers waarvoor de knipperlichten nog steeds actief zijn. Deze lijst (Excelbestand) bevat een kolom waarin de OCMW's hun feedback kunnen geven over de knipperlichten doormiddel van een cijfer (feedback code). In 2016 werden deze codes geactualiseerd. Er werd hierbij rekening gehouden met de opmerkingen en vragen van de OCMW's bij het verwerken van de eerste feedbacklijsten.

De dienst Inspectie zorgt voor de opvolging van deze lijst. Na analyse van de feedback zullen de knipperlichten die niet meer relevant zijn gedeactiveerd worden door de inspecteurs.

Na behandeling van de feedbacklijst zorgt de dienst Inspectie voor de opvolging van de dossiers ter plaatse, bij de OCMW's. De opvolging bestaat uit het onderzoeken van de dossiers waarvoor het OCMW de afsluiting heeft gevraagd van het knipperlicht zonder de reden ervoor te geven. De andere dossiers worden per steekproef onderzocht. Wanneer de controle aantoonde dat het OCMW niet gereageerd heeft op een geactiveerd knipperlicht en geen beslissing tot herziening of stopzetting heeft genomen of gecommuniceerd, dan zal de dienst Inspectie de subsidies terugvorderen.

Resultaten 2016:

Voor de periode van 01/2016 tot en met 12/2016 werden er 23.821 knipperlichten overgemaakt aan de OCMW's. Voor 11.884 knipperlichten werden er door de OCMW's de nodige formulieren voor de correctie van de ontvangen toelagen overgemaakt. Deze correctie formulieren vertegenwoordigen een toelage van 4.020.967 EUR en hadden tot gevolg dat het knipperlicht automatisch verdwijnt.

In 2016 werden er 9.857 knipperlichten door de inspecteurs behandeld.

Hiervan zijn 6.249 knipperlichten ingevoerd met de code " knipperlicht is correct ". Voor deze knipperlichten werd het OCMW gevraagd om de nodige correctieformulieren over te maken zodat deze automatisch uit de toepassing verdwijnen.

4 ANDERE ACTIVITEITEN VAN DE DIENST

Studie onthaal bij de OCMW's – 40 jaar OCMW

In 2016 werd onderzoek uitgevoerd naar kwaliteitsvol onthaal bij de OCMW's. Het doel van de studie was de wijze waarop het onthaal van de cliënten bij een aantal OCMW's georganiseerd werd te analyseren. Hiervoor werd een online bevraging bij alle OCMW's georganiseerd, diepgaande gesprekken werden gevoerd met zowel medewerkers van het OCMW als de cliënten. Er werden tevens twee focusgroepen georganiseerd teneinde informatie te verzamelen over de onthaalpraktijken en goede en slechte praktijken op te sporen. Op basis hiervan werd een rapport opgemaakt inhoudende aanbevelingen en goede praktijken om het onthaal bij de OCMW's te verbeteren. De inspectiedienst heeft deze studie begeleid en actief deelgenomen aan de diverse bijeenkomsten in het kader van deze studie.

Onder andere ter gelegenheid van het evenement dat op 15 december 2016 werd georganiseerd rond het 40-jarig bestaan van het OCMW, werden twee werkgroep sessies over dit thema ingericht waarbij op een interactieve manier verschillende OCMW's hun werking/infrastructuur/procedures hebben toegelicht. De voorbereiding en begeleiding van deze werkgroep sessies werden eveneens verzorgd door de inspectiedienst.

Samenhang van de dienst – teambuildingactiviteit

De teambuilding heeft meerdere definities en kan verschillende doelen hebben. Het gemeenschappelijke element is echter het begrip "samenwerking".

Een teambuilding kan om verschillende redenen worden georganiseerd: om de samenwerking te verbeteren, sociale banden te creëren, het wederzijdse vertrouwen te versterken of om de efficiëntie van een dienst te optimaliseren. In vele gevallen streeft de teambuilding verschillende doelen na.

De vorm die de activiteiten kunnen aannemen, wisselt eveneens naar gelang de doelstelling van de teambuilding. Een avonturenparcours zal, bijvoorbeeld, het wederzijds vertrouwen bevorderen (de meest stoutmoedigen zullen de bangeriken meeslepen), terwijl een pistespel de teamgeest zal versterken (je leert facetten kennen van de collega's die niet tot uiting komen tijdens de uitoefening van de functie).

Bij de dienst Inspectie organiseert elk jaar een andere medewerker deze dag. De activiteit vindt afwisselend in Vlaanderen of in Wallonië plaats, waardoor je de regio van iedereen kan ontdekken. Aangezien de dienst Inspectie slechts een maal per week een collectieve werkdag heeft in Brussel betekent de teambuilding een grote meerwaarde. Het belangrijkste doel is het versterken van de sociale banden. Elkaar leren kennen in een andere omgeving, verschillende onderwerpen uitwisselen tijdens een activiteit of een wandeling zonder dat het automatisch gaat over de wetgeving of over de werkomstandigheden zorgt voor een grote samenhang van het team.

Dit jaar werd de teambuilding georganiseerd door Caroline in de archeologische site van Aubechies in de provincie Henegouwen.

De dag startte zoals goede gewoonte met een gezamenlijk ontbijt. Na het ontbijt hebben we een workshop 'prehistorisch tekenen' gevolgd. Na een korte uitleg rond de kunst uit de prehistorie werden we verdeeld in 4 groepen en via een quiz konden we voor onze groep materialen verdienen om zelf een kunstwerk op prehistorische wijze te verwezenlijken (met de handen, in het donker bij kaarslicht).

De resultaten waren uiteenlopend, maar zeker een leuke ervaring om de collega's op een andere manier te leren kennen. 's Middags werd de lunch bij Caroline thuis door een traiteur verzorgd.

In de namiddag keerden we terug naar de archeologische site voor een rondleiding op het domein met uitleg over hoe men leefde in de Gallo-Romeinse periode en een bezoek aan een nagebouwde Gallo-Romeinse villa. De dag werd afgesloten met een degustatie van een Cerveoise, een bier gebrouwen op oude wijze zonder het gebruik van hop.

5 ALGEMENE BESLUITEN

Tijdens het jaar 2016 werden 1.592 controles uitgevoerd.

Hiervan werden verslagen gestuurd naar de autoriteit van de betrokken OCMW's, verslagen die de vaststellingen weergaven die werden gedaan tijdens de inspecties en talrijke aanbevelingen.

Dit cijfer van 1.592 controles betekent een daling van 7 % tegenover 2015, een jaar waarin 1.712 controles werden uitgevoerd.

Nochtans heeft de dienst inspectie in 2016, naast de controles, 59 procesanalyses uitgevoerd en heeft hij de cel FEAD geholpen bij de uitvoering van 40 controles voor deze cel.

Via de controles konden eveneens onterechte subsidies worden teruggevorderd voor een totaalbedrag van **10.289.059,20 €**

Vergelijkende tabel 2011-2015

INSPECTIES	Terugvordering 2011	Terugvordering 2012	Terugvordering 2013	Terugvordering 2014	Terugvordering 2015	Terugvordering 2016
Medische kosten	1.491.315,36€	1.457.181,00 €	1.215.101,98 €	1.775.151,37€	2.568.400,24€	1.624.084,50€
Boekhoudkundige inspectie wet van 02/04/1965	1.688.366,09€	1.343.861,91 €	1.814.648,07 €	1.790.348,19€	2.608.671,88€	2.047.467,93€
Boekhoudkundige inspectie RMI-wet	7.089.977,73€	8.090.569,00 €	8.047.702,72 €	6.760.723,16€	6.767.774,69€	6.057.187,80€
Juridische inspectie RMI- wet	329.142,29€	387.072,15 €	322.462,02 €	296.857,81€	308.268,84€	288.584,57€
Stookoliefonds	9.927,68€	7.720,01 €	3.175,25€	34.128,37€	11.652,29€	3.239,32€
Fonds participatie en sociale activering	19.276,65€	28.669,79 €	61.339,49 €	74.695,13€	49.555,05€	52.340,05€
Europees Sociaal Fonds	65.620,00€	53.069,71€	2.526,33 €	2.743,33€	0,00€	10.753,64€
Gas- en elektriciteitsfonds	986.539,15€	535.400,48€	345.438,35 €	331.760,21€	147.912,38€	205.401,39€
TOTAAL	11.680.164,95€	11.903.544,05€	11.812.394,21€	11.066.407,57€	12.462.235,37 €	10.289.059,20€

De terugvordering 2016 daalt in vergelijking met de voorgaande jaren; het verschil tussen 2016 en 2015 bedraagt 2.173.176,17 €.

We moeten echter vaststellen dat de globale jaarlijkse terugvordering in 2015 zeer hoog was in vergelijking met de voorgaande jaren; bovendien blijft de terugvordering laag, in vergelijking met de algemene jaarlijkse subsidie waarop de controles betrekking hebben, aangezien deze minder dan 1 % bedraagt:

2014: algemeen bedrag waarop de controles betrekking hadden: 1.986.307.501,42 €
Teruggevorderd bedrag: 11.066.407,57 €
Terugvorderingspercentage: **0,56 %**

2015: algemeen bedrag waarop de controles betrekking hadden: 1.740.184.087,86€
Teruggevorderd bedrag: 12.462.235,37 €
Terugvorderingspercentage: **0,72%**

2016: algemeen bedrag waarop de controles betrekking hadden: 1.962.272.080,37€
Teruggevorderd bedrag: 10.289.059,20 €
Terugvorderingspercentage: **0,52%**

Dit betekent dat het gebruik, het beheer en de verwerking van de federale subsidies door de OCMW's over het algemeen op een zeer correcte manier verloopt.

Trouwens, de opmerkingen en aanbevelingen die werden geformuleerd naar aanleiding van de controles blijven talrijk.

Het grote aantal fondsen dat wordt toegekend aan de OCMW's met, voor elk ervan, specifieke toekenningsvoorwaarden, de administratieve last die hieruit voortvloeit, de nood aan transparantie tegenover het doelpubliek zijn elementen die het werk van de OCMW's bijzonder complex maken, wat meer bepaald verklaart dat de adviserende taak, voorbehouden aan de dienst inspectie, steeds maar toeneemt.